

ปัจจัยที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออก

Factors Affecting on the Voluntary of Personal Tax Income Payment in Eastern Region

¹วิริยะจิตา พิมพ์สุวรรณ (Wiriyasita Pimsuwan)

²พรทิศา แสงเขียว (Porntiwa Saengkiew)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม (School of Accountancy, Sripatum University)

Email: fasai_ta@hotmail.com

Received April 30, 2021; Revised May 24, 2021; Accepted July 15, 2021

Abstract

The objective of this study was to study the factors of personal income tax. Consisting of knowledge and understanding of taxation receiving information and news service satisfaction, attitude, tax rate paid affecting the voluntary income tax payment in the field of on-time filing of individual taxpayers in the eastern region and the accuracy of individual income earners in the eastern region. This study was a quantitative research. The sample group used in the study was the population in the eastern region as follows: Chonburi, Rayong, Chachoengsao, Trat, Chanthaburi, Prachinburi, and Sakaeo. The researcher was distributed the questionnaire directly to the sample of 400 samples using the quota sampling method. Data were collected via questionnaire perform analysis using basic statistics. The results of the study showed that factors affecting the voluntary income tax payment in terms of on-time filing and the accuracy of individual taxpayers in the eastern region. The attitude factor affected the voluntary income tax payment in term of on-time filing in positive was statistically significant at 0.01 level. Moreover, the information obtaining, and the attitude factor affected the voluntary personal income tax payment in term of accuracy in positive was statistically significant at 0.01 level.

Keywords: Voluntary; personal income tax; tax rate

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และด้านความถูกต้องของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นประชากรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ตรัง จันทบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว โดยผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบโควตา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ทั้งการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาและความถูกต้อง โดยปัจจัยด้านทัศนคติ ส่งผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลและข่าวสาร กับด้านทัศนคติ ส่งผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ด้านความถูกต้องในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ความสมัครใจ; ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา; อัตราภาษี

บทนำ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษ ตามที่กฎหมายกำหนดและมีเงินได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปีเงินได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบฯ เสียภาษีตอนครึ่งปี สำหรับเงินได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระและเงินได้บางกรณี กฎหมาย กำหนดให้ ผู้จ่ายเงินได้ทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่ มีเงินได้เกิดขึ้น อีกด้วย (The Revenue Department, 2020b) การจัดเก็บรายได้จากภาษี นอกจากเพื่อให้เพียงพอต่อรายจ่ายของรัฐบาลแล้วภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางการค้า รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสังคม จากการจัดเก็บภาษีอากรดังกล่าว กรมสรรพากรมีหลักการและวิธีการจัดเก็บตามกฎหมาย โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานเพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (Moonthongyoy, 2011) เดิมการยื่นแบบแสดงรายการของผู้เสียภาษีสามารถทำได้ ณ หน่วยงานของกรมสรรพากรเท่านั้น โดยในกรุงเทพฯ สามารถยื่นแบบได้ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่-สาขา ซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานเขตต่างๆ และในต่างจังหวัดสามารถยื่นแบบได้ ณ สำนักงานสรรพากร-พื้นที่สาขา ซึ่งตั้งอยู่ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ว่าการกิ่งอำเภอต่าง ๆ ต่อมากรมสรรพากรได้ตระหนักถึงหน้าที่ที่จะต้องให้บริการแก่ผู้เสียภาษีให้ได้รับความสะดวกมากที่สุด จึงได้เพิ่มสถานที่และวิธีการยื่นแบบเพื่อให้ผู้เสียภาษีสามารถเลือกที่จะยื่นแบบได้ตามความสะดวก โดยในปัจจุบันผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบได้ 3 วิธี คือ

1. การยื่นแบบแสดงรายการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา โดยชำระเป็นเงินสดหรือเช็ค
2. การยื่นแบบแสดงรายการทางไปรษณีย์ โดยการส่งแบบแสดงรายการภาษีพร้อมกับเช็คหรือธนาคัติหรือตัวแลกเงินทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ซึ่งกรณีนี้จะทำได้เฉพาะผู้เสียภาษีที่มี ภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และเป็นชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเป็นการยื่นแบบภายในกำหนดเวลาและชำระภาษีทั้งจำนวนเท่านั้น
3. การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต ได้เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 สำหรับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.30) จนถึงปัจจุบันนี้ได้ขยายการให้บริการจนครอบคลุมทุกประเภทภาษี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการชำระภาษีให้กับผู้เสียภาษี ขณะเดียวกันยังเป็นการตอบสนองนโยบาย e-Government ของรัฐบาล (Angkheaw, 2016)

กรมสรรพากร (The Revenue Department, 2020a) เป็นส่วนราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงการคลัง ที่เริ่มก่อตั้งในสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2433 กรมสรรพากร มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้ และฐานการบริโภคภายในประเทศ ตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นรายได้ให้รัฐบาล เพื่อนำมาใช้พัฒนาประเทศ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ภาษีมูลค่าเพิ่ม อากรแสตมป์ นอกจากนี้ยังพิจารณาปรับปรุงตัวบทกฎหมาย และระบบการบริหารการจัดเก็บภาษี เพื่อส่งเสริมการออมและการลงทุน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น เกี่ยวกับบทลงโทษ และการเสียภาษีเงินได้ประเภทต่าง ๆ เบี้ยปรับเงินเพิ่มถือเป็นบทลงโทษเกี่ยวกับภาษีอากรอย่างหนึ่งและอาจมีโทษทางอาญาด้วย แล้วแต่ความผิดว่าเป็นเรื่องร้ายแรงขึ้นโทษ โดยหากบุคคลใดยื่นแบบฯ ภายในกำหนดแต่ชำระภาษีไม่ครบถ้วน หรือยื่นแบบฯ ล่าช้า ละเลย หรือหลีกเลี่ยงการยื่นแบบฯ จะต้องเสียเงินเพิ่มและเบี้ยปรับตามกฎหมายกำหนด และหากฝ่าฝืนไม่ยอมชำระ ก็ต้องโทษทางอาญาด้วย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและอัตราภาษีนั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคครัวเรือนโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรายได้ที่เป็นตัวเงินของภาคครัวเรือน ซึ่งเป็นรายได้หลักในการที่จะนำมำคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หากครัวเรือนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ครัวเรือนต้องมีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน (Limkrayarot, 2015)

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทศนคติและอัตราภาษีที่ชำระของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดา Kongsan (2016) ได้กล่าวว่าในแต่ละปีมีผู้เสียภาษีบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบและการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นจำนวนมาก เพราะภาษีเป็นรายได้หนึ่งที่สำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ การสร้างความรู้สึที่ดีในการเสียภาษีในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสรรพากร ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษี หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ในการบริการวิชาการแก่สังคม จึงควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการที่จะให้ความรู้และข้อมูลที่เพียงพอ สำหรับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นธรรม ในขณะเดียวกันประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคน ควรจะเปิดใจเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ทำให้ผู้เสียภาษีมีความสมัครใจในการเสียภาษี เพื่อส่งผลให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้เพิ่มสูงขึ้นต่อไป โดยการศึกษาจำกัดขอบเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเขตอุตสาหกรรมมีจำนวนประชากร และมีจำนวนผู้เสียภาษีในพื้นที่นี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งงานวิจัยในอดีตยังไม่เคยมีงานวิจัยเกี่ยวกับความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในเขตพื้นที่นี้ อีกทั้ง

ผู้วิจัยพักอาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในเขตพื้นที่นี้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและสำรวจความสมัครใจของผู้เสียภาษีในเขตพื้นที่นี้ ซึ่งประกอบไปด้วยสรรพากรพื้นที่ภาค ทั้ง 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ในด้านความถูกต้องของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออก โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ของผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก ทั้ง 7 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว ซึ่งถือเป็นเขตสรรพากรภาค 5 ครอบคลุมผู้เสียภาษีเงินได้ ทั้งเพศชายและเพศหญิง ทุกสาขาอาชีพของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเท่านั้น เป็น การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม และข้อมูลทุติภูมิ (Secondary data) ได้จากการรวบรวมบททวนวรรณกรรม บทความ ทฤษฎีและงานวิจัยในอดีต รวมถึงการเก็บข้อมูลจากหอสมุดต่าง ๆ ข้อมูลจากเว็บไซต์หน่วยงานกรมสรรพากรและข้อมูลจากเว็บไซต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยใช้ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล ประมาณ 7 เดือน ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563 – เมษายน พ.ศ. 2564

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสมัครใจ

Tharitimanon (2001) ได้กล่าวถึงเรื่องความสมัครใจในการเสียภาษีว่า ความสมัครใจของผู้เสียภาษีขึ้นอยู่กับความเต็มใจและความสามารถของผู้เสียภาษีที่จะปฏิบัติตามกำหนดกฎเกณฑ์ วิธีการแห่งประมวลรัษฎากร มีหลายองค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างให้ผู้เสียภาษีเกิดความสมัครใจ ทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษีอากรโดยตรงและไม่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร สอดคล้องกับ Trakulmaipol (1998) กล่าวถึงความสมัครใจในการเสียภาษีอากรของผู้เสียภาษีจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการบางส่วนไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องภาษีอากรแต่อย่างใด แต่มีผลกระทบอย่างสำคัญต่อระดับความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ผู้เสียภาษีเงินได้ต้องมีความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะต้องเสียภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องเสียให้แก่รัฐอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และผู้เสียภาษีต้องปฏิบัติตามการเสียภาษีให้ครบถ้วนในระยะเวลาที่นั้น รวมทั้งการที่ผู้เสียภาษีจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประมวลรัษฎากรด้วยความเต็มใจ เช่น การหักภาษี ณ ที่จ่าย การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานภาษีอากร เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจ

Konthong (2007) นิยามความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจดจำข้อเท็จจริง รวมถึงรายละเอียดต่าง ๆ จากการศึกษา การสังเกต การได้ยิน การมองเห็น และจากประสบการณ์ที่ได้สัมผัสและถ่ายทอดสืบต่อกันมา ส่วนความเข้าใจเป็นความสามารถในการนำความรู้มาแปลความ ตีความ และสรุปความตามความเข้าใจของบุคคลนั้น ความรู้ความเข้าใจ คือสิ่งที่เกิดมาจากการสั่งสมจากการศึกษา การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมถึงความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ ทั้งการได้ยิน การฟัง การคิด หรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรับรู้

Phutachot (2013) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลให้ความหมายกับสิ่งที่อยู่รอบตัว โดยเป็นการรวบรวมและตีความจากประสาทสัมผัสทั้งห้าที่ได้รับ เมื่อเรารับรู้อย่างไรก็มักจะเชื่อว่า สิ่งนั้นเป็นจริงตามที่เราคิดความ ดังนั้น การรับรู้ของมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการรับรู้จะกระตุ้นให้คนแสดงออกถึงความเชื่อที่ตนได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

Allingham & Sandmo (1972) กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจสูงสุดของผู้เสียภาษี (Utility Maximization Model of Taxpayers) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดพื้นฐานว่าการตรวจสอบภาษี (Tax Audit) และบทลงโทษ (Penalty) เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเลือกแสดงรายได้ของผู้เสียภาษี โดยมีสมมติฐานหลัก 2 ประการคือ ผู้เสียภาษีตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลและเป็นการตัดสินใจบนความไม่แน่นอน ซึ่งหมายถึงความน่าจะเป็นในการถูกตรวจสอบภาษี ผู้เสียภาษีจะตัดสินใจเสียภาษีหรือปฏิบัติตามกฎหมายภาษีโดยมุ่งหวังความพึงพอใจสูงสุด ตามทฤษฎีดังกล่าวผู้เสียภาษีสามารถเลือกที่จะแสดงรายได้ตามจริง หรือแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้จริง เนื่องจากการเลือกแสดงรายได้ของผู้เสียภาษีส่งผลต่อภาระภาษีที่จะเกิดขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความพอใจของผู้เสียภาษีที่จะได้รับ ทั้งนี้ การเลือกแสดงรายได้แบบใดขึ้นอยู่กับพิจารณาปัจจัยต้นทุนและผลประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี ต้นทุนของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี กล่าวคือ ต้นทุนในการหลีกเลี่ยงภาษีหรือหนีภาษีที่เกิดจากการเลือกแสดงรายได้ต่ำกว่าความเป็นจริง ต้นทุนดังกล่าวจะแปรผันตามโอกาสที่จะโดนโทษปรับและตัวแปรสำคัญในส่วนของคุณได้แก่ อัตราเบี้ยปรับเงินเพิ่ม เป็นต้น ผลประโยชน์ของการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภาษี กล่าวคือ ผลประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีจะได้รับ หากแสดงรายได้ต่ำกว่ารายได้จริง ซึ่งอยู่ในรูปของภาระภาษีที่ไม่ต้องชำระ และตัวแปรสำคัญในส่วนของคุณได้แก่ อัตราภาษี เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

Suwan (1983) ให้ความหมายทัศนคติหรืออาจใช้คำว่าเจตคติ ทัศนคติเป็นนามธรรม และเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านปฏิบัติ แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะได้ตอบ แสดงให้ทราบถึงแนวทางการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า นอกจากนี้ Onwan (2010) ให้นิยามทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคทั้งในทางบวกและทางลบ ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในต่อสิ่งหนึ่งซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอัตราภาษี

Sung *et al.* (2009) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของการกระจายภาษีและผลประโยชน์ในเกาหลี พบว่ารายได้เป็นส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทางด้านภาษีภายใต้กฎหมายภาษีใหม่ ซึ่งชาวเกาหลีส่วนใหญ่คาดหวังที่จะจ่ายภาษีถูกลง ผู้กำหนดนโยบาย และนักวิจัยทางวิชาการมีความสนใจในการประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของ

รัฐบาลเกี่ยวกับภาษีและผลประโยชน์มานานแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้จึงมีการพัฒนาแบบจำลองขึ้นมา สำหรับการวิเคราะห์ผลกระทบอัตราภาษีที่มีต่อการแจกแจงแบบจุลภาค บทความเรื่องนี้มีความสำคัญกับงานที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาเรื่องของการรายได้ ซึ่งอยู่ในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ทำกรวิจัย นอกจากนี้ Jit Bahadur & Anant Lal Karn (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเนปาล ซึ่งพบว่านโยบายภาษีที่ดีควรมุ่งมั่นที่จะให้ประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้เสียภาษีหรือรัฐบาล การกำหนดอัตราภาษีและเงินที่จ่ายก็เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจในการเสียภาษี ระบบเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว การจัดเก็บภาษีมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจเช่นกัน ขณะนี้ Szarowska (2014) ได้ศึกษาเรื่องภาษีเงินได้ส่วนบุคคลในบริบทของโครงสร้างภาษี ซึ่งได้กล่าวว่าภาษีเงินได้ส่วนบุคคลเป็นแหล่งรายได้สาธารณะที่สำคัญ เนื่องจากปัจจุบันรายได้จากภาษีเงินได้ส่วนบุคคลคิดเป็นเกือบหนึ่งในสี่ของการเก็บภาษีทั้งหมดโดยเฉลี่ย บทความเรื่องนี้มีความสำคัญกับงานที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ในเรื่องของอัตราภาษีและในส่วนของการที่มาและความสำคัญจึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้นำมาทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาศึกษาเพิ่มเติมในการวิจัยเรื่องความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวแปรทั้ง 5 ด้าน ดังนี้ ด้านความสมัครใจ ได้บททวนจาก Tharitimanon (2001); Trakulmaipol (1998) ด้านความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษีได้ศึกษาและบททวนจาก Konthong (2007); Damrongchai & Purisan (2018); Phutthabucha (2012) ด้านการได้รับข้อมูลและข่าวสารได้ศึกษาและบททวนจาก Phutachot (2013) ด้านความพึงพอใจในการให้บริการได้ศึกษาและบททวนจาก Allingham & Sandmo (1972); Thewphudsa (2003) ทศคนคติได้ศึกษาและบททวนจาก Suwan (1983) และอัตราภาษีที่ชำระได้ศึกษาและบททวนจาก Sung *et al.* (2009); Jit Bahadur & Anant Lal Karn (2019) ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ลงพื้นที่และรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยตรง ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้แตกต่างจากงานวิจัยในอดีตในเรื่องของตัวแปรตาม ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาและความถูกต้อง และเป็นการศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งยังไม่มีใครวิจัยในเขตนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และกำหนดเป็นกรอบแนวคิด เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์และสรุปผลตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้วางไว้ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 7 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา ตราด จันทบุรี ปราจีนบุรี และสระแก้ว ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนผู้นับแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 9 กันยายน พ.ศ. 2563 จำนวน 1,134,853 ราย ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,841,806 คน (Department of Provincial Administration, 2020) สำหรับการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ใช้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973) โดยกำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$

2. จากการทบทวนวรรณกรรม บทความ ทฤษฎีและงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้นำมาซึ่งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

2.1) ปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระ มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก

2.2) ปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระ มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ ในด้านความถูกต้องของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างโดยตรง จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบโควตา (Quota Sampling) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 3 ส่วน ตามรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบตัวเลือก โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคลต่อเดือน โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 16 ข้อ ใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนไว้ 5 ระดับความคิดเห็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีทั้งหมด 4 ตัวแปร และในข้อ 5 เป็นการวัดตัวเลขที่แท้จริงจากผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษี มีจำนวนคำถามทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4)
2. การได้รับข้อมูลและข่าวสาร มีจำนวนคำถามทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4)
3. ความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีจำนวนคำถามทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4)
4. ทัศนคติ มีจำนวนคำถามทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4)
5. อัตราภาษีที่ชำระ มีจำนวนคำถามทั้งหมด 1 ข้อ โดยการระบุอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเปอร์เซ็นต์ในช่องว่าง เป็นการวัดตัวเลขที่แท้จริง

เปอร์เซ็นต์ในช่องว่าง เป็นการวัดตัวเลขที่แท้จริง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้วิธีการวัดแบบ Likert scale 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกับส่วนที่ 2 มีทั้งหมด 2 ตัวแปร ดังนี้

- 1.การยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลา มีจำนวนคำถามทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4)
- 2.ความถูกต้อง มีจำนวนคำถามทั้งหมด 4 ข้อ (ข้อที่ 1-4)

ในการออกแบบสอบถามเพื่อใช้ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามระดับความคิดเห็นแบบ Likert Scale ระดับ 1-5 ผู้ศึกษาได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ในส่วนของสถิติเชิงพรรณนาเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่า Tolerance และค่า VIF (Variance inflation factor) โดยค่า Tolerance (ค่าการยอมรับ) ต้องมีค่ามากกว่า 0.1 และ VIF ต้องมีค่าไม่เกิน 10 จึงจะถือว่าไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ซึ่งมีตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 1 ตัว กับตัวแปรตามที่มีตั้งแต่ 1 ตัวแปรขึ้นไป ที่มีระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุ 30 – 40 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีสถานภาพสมรส จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 มีอาชีพ ลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 มีรายได้ 20,000–30,000 บาท จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และความเข้าใจในการเสียภาษี ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านความพึงพอใจในการให้บริการ ด้านทัศนคติ และด้านอัตราภาษีที่ชำระ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านความรู้และความเข้าใจในการเสียภาษี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ ประกอบด้วย มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายในแต่ละประเภทของเงินได้พึงประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 มีความเข้าใจวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 และมีความเข้าใจเรื่องสิทธิในการหักค่าลดหย่อนภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีตั้งแต่ระดับความคิดเห็นน้อย ปานกลาง และมาก ประกอบด้วย ได้รับการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานสรรพากรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 ได้รับการแจ้งเตือนทางจดหมายเพื่อยื่นแบบชำระภาษีอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ได้รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากกรมสรรพากร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และ ได้รับคำแนะนำและวิธีการกรอกแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60

ด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประกอบด้วย มีความพึงพอใจเกี่ยวกับช่องทางการให้บริการรับชำระภาษีที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 มีความพึงพอใจเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความเต็มใจและเอาใจใส่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 มีความพึงพอใจเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 และมีความพึงพอใจด้านขั้นตอนการให้บริการแต่ละขั้นตอนมีความสะดวกและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58

ด้านทัศนคติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ประกอบด้วย มีทัศนคติว่าการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีความมั่นใจว่ารัฐนำภาษีเงินได้ที่จัดเก็บไปใช้ในการพัฒนาประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 มีความภาคภูมิใจในการเสียภาษีที่ถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และมีความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษีอย่างเท่าเทียม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80

ด้านอัตราภาษีที่ชำระ ครั้งล่าสุด จากการวิเคราะห์อัตราความถี่ของอัตราภาษีที่ชำระครั้งล่าสุด ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนใหญ่ชำระภาษีบุคคลธรรมดาในอัตรา 10% รองลงมาคืออัตรา 5% มีเพียงส่วนน้อยที่ชำระภาษีบุคคลธรรมดาในอัตรา 25% ทั้งนี้มีบางส่วนที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อัตราภาษี 0% (ได้รับการยกเว้น) (ความถี่ = 19) อัตราภาษีที่ชำระ 0% จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี การศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,000 – 30,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี

อัตราภาษี 5% (ความถี่ = 168) อัตราภาษีที่ชำระ 5% จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 30-40 ปีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,000 – 30,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน อยู่ในช่วงอายุ 30 – 40 ปี

อัตราภาษี 10% (ความถี่ = 172) อัตราภาษีที่ชำระ 10% จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุ 41-50 ปีมากที่สุด การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,000 – 30,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี

อัตราภาษี 15% (ความถี่ = 30) อัตราภาษีที่ชำระ 5% จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุมากกว่า 40 ปี ขึ้นไปการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รายได้ส่วนใหญ่มากกว่า 40,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ/ งานส่วนตัว อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี

อัตราภาษี 20% (ความถี่ = 6) อัตราภาษีที่ชำระ 5% จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทมากที่สุด รายได้ส่วนใหญ่มากกว่า 40,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ/ งานส่วนตัว อยู่ในช่วงอายุ 30 – 40 ปี

อัตราภาษี 25% (ความถี่ = 2) อัตราภาษีที่ชำระ 5% จะอยู่ในกลุ่มช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก รายได้ส่วนใหญ่มากกว่า 40,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ/ งานส่วนตัว อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป

อัตราภาษี 30% (ความถี่ = 3) อัตราภาษีที่ชำระ 5% จะอยู่ในกลุ่มใน กลุ่มช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก รายได้ส่วนใหญ่มากกว่า 40,000 บาท อาชีพโดยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการ/ งานส่วนตัว อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้

การวิเคราะห์ข้อมูลความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาและความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับโปรแกรมช่วยตรวจสอบข้อมูลการยื่นภาษีเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ให้ความสำคัญกับการยื่นแบบโดยยื่นแบบเสียภาษีทางออนไลน์และยื่นกระดาษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ให้ความสำคัญกับการขยายระยะเวลาในการยื่นแบบฯ เสียภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และตระหนักถึงความสำคัญของการยื่นแบบตามกำหนดวันและเวลาที่สรรพากรประกาศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ตามลำดับ

ด้านความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก และปานกลาง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับการยื่นรับการรับชำระภาษีด้วยใบเสร็จรับเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานจากเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ให้

ความสำคัญกับการยืนยันข้อมูลในการยื่นแบบภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลเข้าระบบอย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระครั้งล่าสุด มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระครั้งล่าสุด มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวสามารถอธิบายความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ ร้อยละ 81.50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 18.50 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ซึ่งตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาได้ ได้แก่ ทัศนคติ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบไปด้วย ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระครั้งล่าสุด มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ในด้านความถูกต้องของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากผลการวิเคราะห์สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทัศนคติ อัตราภาษีที่ชำระครั้งล่าสุด มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้ในด้านความถูกต้องของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวสามารถอธิบายความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ ร้อยละ 75.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 24.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ซึ่งตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านความถูกต้องได้ ได้แก่ การได้รับข้อมูลและข่าวสาร และทัศนคติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาตามสมมติฐาน ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) มาเป็นสถิติในการทดสอบ เพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ 0.05 ได้ดังต่อไปนี้

ตัวแปรที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามการยื่นแบบตรง

ตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ตัวแปรด้านทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตัวแปรด้านความรู้และความเข้าใจในการเสียภาษี และตัวแปรด้านอัตราภาษีที่ชำระครั้งสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Putsom (2019) ได้ทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็ก อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลมวกเหล็กที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้สุทธิต่อปีที่แตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากัน 5 ด้าน (ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึก ด้านความคิด ด้านพฤติกรรม และด้านความพึงพอใจ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคต และ Sirisathien (2014) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเต็มใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษา ระดับความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของปัจจัยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการ มีความเฉลี่ย 4.25 มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ผลการศึกษาจากการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการกับความเต็มใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ความเต็มใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสะดวกในการรับบริการ ความรวดเร็วในการรับบริการ ความถูกต้องแม่นยำ น่าเชื่อถือและการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ตัวแปรที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามความถูกต้อง ของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ ตัวแปรด้านทัศนคติ และตัวแปรด้านการได้รับข้อมูลและข่าวสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และตัวแปรด้านอัตราภาษีที่ชำระครั้งสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ Damrongchai & Purisan (2018) ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลภูทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนผู้มีเงินได้ ในตำบลภูทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ Phutthabucha (2012) ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจของผู้เสียภาษีอากรที่มีต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง) ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ประสบการณ์ด้านวิชาชีพ ต่างกัน มีผลต่อทัศนคติในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สรุปผล

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีสถานภาพสมรส จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 มีระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 มีอาชีพ ลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 มีรายได้ 20,000-30,000 บาท จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้ แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาและความถูกต้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับโปรแกรมช่วยตรวจสอบข้อมูลการยื่นภาษีเบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ให้ความสำคัญกับการยื่นแบบโดยยื่นแบบเสีย ภาษีทางออนไลน์และยื่นกระดาษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ให้ความสำคัญกับการขยายระยะเวลาในการยื่นแบบฯ เสียภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และตระหนักถึงความสำคัญของการยื่นแบบตามกำหนดวันและเวลาที่สรรพากรประกาศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทักษะคิด อัตราภาษีที่ชำระครั้งสุดท้าย มีผลต่อความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้ในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวสามารถอธิบายความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ ร้อยละ 81.50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 18.50 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ซึ่งตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้ในการกำหนดความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านการยื่นแบบตรงตามกำหนดเวลาได้ ได้แก่ ด้านทัศนคติ

ด้านความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญกับการยื่นยื่นการรับชำระภาษีด้วยใบเสร็จรับเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานจากเจ้าหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ให้ความสำคัญกับการยื่นยื่นข้อมูลในการยื่นแบบภาษี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบันทึกข้อมูลเข้าระบบอย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่า ความรู้และความเข้าใจในด้านการเสียภาษี การได้รับข้อมูลและข่าวสาร ความพึงพอใจในการให้บริการ ทักษะคิด อัตราภาษีที่ชำระครั้งสุดท้าย มีผลต่อความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้ในด้านความถูกต้องของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวสามารถอธิบายความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ ร้อยละ 75.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 24.10 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่น ซึ่งตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว สามารถนำมาใช้ในการกำหนดความพึงพอใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านความถูกต้องได้ ได้แก่ การได้รับข้อมูลและข่าวสาร และทัศนคติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- **เชิงนโยบาย** เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิด ที่ดีต่อผู้เสียภาษีภาษีเงินได้ส่วนบุคคล รัฐควรกำหนดโครงการหรือมาตรการขับเคลื่อน เพื่อให้ผู้มีเงินได้มีความพึงพอใจในการเสียภาษีมากขึ้น ควรหาวิธีทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกอยากเสียภาษีมากยิ่งขึ้น

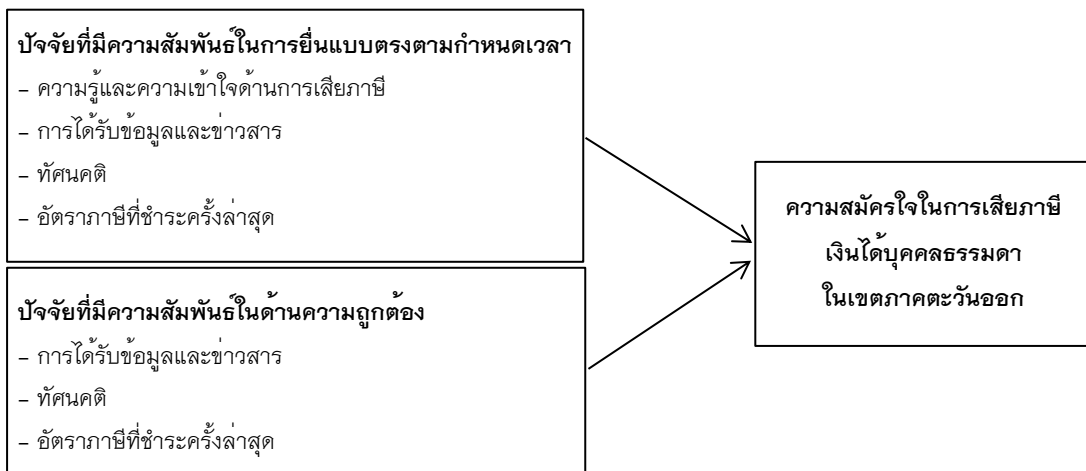
- **เชิงวิชาการ** ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความสมัครใจในการเสียภาษีของผู้มีเงินได้ในเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นมุมมองที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและนำมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เห็นมุมมองที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น
2. ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นที่ถูกต้อง และมีลักษณะเชิงลึกมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีความครอบคลุมถึงประเด็นปัญหา อุปสรรคในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
3. ควรศึกษาตัวแปรต้นอื่นที่อาจส่งผลต่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น ประสบการณ์ในการเสียภาษี ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษี อาทิ จำนวนบุตร การมีประกันชีวิต เป็นต้น

องค์ความรู้ใหม่

การเสียภาษีเงินได้เป็นหน้าที่ที่ต้องพึงปฏิบัติในฐานะพลเมืองของประเทศ ซึ่งเงินภาษีที่ประชาชนจ่ายให้แก่รัฐนั้นมีส่วนสำคัญมากในการพัฒนาประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น ประชาชนคนไทยทุกคนควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้ จากการวิจัยในครั้งนี้ได้ทราบถึงความสมัครใจของผู้เสียภาษีเงินได้ และสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนการจัดการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ต่อการสร้าง ความสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งจำเป็นที่จะต้องเข้าใจองค์ประกอบและพฤติกรรมของผู้เสียภาษีเงินได้ และทำให้ผู้เสียภาษีจ่ายภาษีด้วยความรู้สึกเต็มใจมากขึ้น โดยเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และส่งเสริมด้านทัศนคติที่ดีต่อการเสียภาษีให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุงปรับใช้ในกระบวนการที่รับผิดชอบ ทำให้ประชาชนมั่นใจในการจัดเก็บภาษีและการนำไปพัฒนาประเทศ ซึ่งผลวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและทัศนคติที่ดีให้สามารถชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง

แผนภาพที่ 1 ความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตภาคตะวันออก

References

- Allingham, M. G., & Sandmo, A. (1972). Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis. *Journal of Public Economics*, 1(3-4), 323-338.
- Angkheaw, L. (2016). *Factors influencing the decision to file an income tax return Natural person Internet access of tax vendors in Prachinburi province*. Master of Economics. Sukhothai Thammathirat Open University.
- Damrongchai, K., & Purisan, K. (2018). Knowledge and Understanding for People's Income Tax of the People in Ku Thong Subdistrict, Chiang Yuen District, Maha Sarakham Province. *College of Asian Scholar Journal*, 8(1), 124-132.
- Department of Provincial Administration. (2020). *Announcement of the Central Registration Office, Regarding the number of inhabitants throughout the Kingdom According to the evidence of the civil registration as of December 31, 2019*, Retrieved from http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/024/T_0017.PDF
- Jit Bahadur, K. C., & Anant Lal Karn. (2019). Personal Income Tax Structure in Nepal: An evaluation. *NCC Journal*, 4(1), 69-84.
- Kongsan, N. (2016). *The Factor Influencing Perception of Personal Tax Payment: A Case Study of Hatyai City, Songkhla Province*. Master of Business Administration. Prince of Songkla University.
- Konthong, S. (2007). *Taxpayers' Satisfaction with Internet VAT Return Filing in Nonthaburi Province*. Master of Arts, Social Development Program. Kasetsart University.
- Limkrayarot, J. (2015). *Determinants Influencing Personal Income Tax Paying*. Master of Economics. Chulalongkorn University.
- Moonthongyoy, S. (2011). *Factors Affecting Submission of Personal Income Tax Return and Payment Via the Internet in the Area Revenue Office Area Nakhon Pathom 2*. Master of Business Administration (Accounting), Ramkhamhaeng University.
- Onwan, C. (2010). *Cognition and Attitudes Affecting Consumer's Buying Behavior Trend on Carbon Label Products in Bangkok Metropolitan Area*. Master of Business Administration. Srinakharinwirot University.
- Phutachot, N. (2013). *Organizational Behavior*. Bangkok: Chulalongkorn University.

- Phutthabucha, S. (2012). *Taxpayers' Understanding of Personal Income Tax Affecting their Attitude Toward Tax Payment in Bangkok Revenue Department Area 15 (Phra Khanong District)*. Master of Business Administration. Burapha University.
- Putsom, S. (2019). A Study of the Differences Between Personal Factors and Attitudes Toward Personal Income Taxation of People in Muak Lek Municipality, Muak Lek District, Saraburi Province. *The 6th National Conference Nakhonratchasima College: NMCCON 2019*, 315–329.
- Sirisathien, J. (2014). *Factors Affecting Willingness to Pay Personal Income Tax of Taxpayers in Ang Thong Province*. Department of Economics. Sukhothai Thammathirat Open University.
- Sung, Myung Jae., Jeon, Byung Mok., & Jun, Byung-Hill. (2009). Distributional Effect of Taxes and Benefits in Korea. *Korean Journal of Policy Studies*, 24(1), 59–80.
- Suwan, P. (1983). *Attitudes: Measuring Changes in Hygiene Behavior*. Bangkok: Odeon Store.
- Szarowska, I. (2014). Personal Income Taxation in a Context of a Tax Structure. *Procedia Economics and Finance*, 12, 662–669.
- Tharitimanon, C. (2001). *Voluntary to Pay Taxes*. Bangkok: Sanpakornsarn.
- Thewphutsa, S. (2003). *Satisfaction in Service Quality of Community Health Centers: Case Study Community Health Centers in Kham Thale So District, Nakhon Ratchasima Province*. Master of Arts, Development Management. Khon Kaen University.
- The Revenue Department. (2020a). *Revenue Code*. Retrieved June 10, 2020, from <https://www.rd.go.th/315.html>
- The Revenue Department. (2020b). *Operational Plan of the Revenue Department Annual fiscal year 2016–2020*. Retrieved September 20, 2020, from <http://download.rd.go.th/fileadmin/download/plan/RD2020.pdf>
- Trakulmaipol, W. (1998). *A study of Knowledge and Attitudes of Taxpayers Towards Personal Income Tax*. Master of Education, Education Measurement and Evaluation. Ramkhamhaeng University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.